

Олег КОЦАРЄВ

ПРИГОДИ ПРОФЕСІОНАЛА*

Приємно, що в нашій культурі є чимало цікавих пригодницьких сюжетів, що закінчуються хепі-ендом. Про один із таких розповідає книга «Розмови з Богданом Осадчуком», що з'явилась у видавництві «Дух і літера».

Це – переклад кількох розлогих і багатотематичних інтерв'ю, що їх провели зі знаменитим журналістом і політологом української еміграції поляки Базиль Керський, Анджей Станіслав Ковальчик і Кшиштоф Заставний. У них Осадчук розповідає про своє життя і працю, про ті часи і режими, які йому довелося пережити. Історія Богдана Осадчука є надзвичайно яскравим прикладом, які пригоди чекали на того, хто хотів не просто не загинути у жорнах кривавого ХХ століття, а й продовжувати при цьому робити свою справу. Приміром, займатися журналістикою та знайомити світ із Україною.

Богдан Осадчук народився в Коломиї 1920 року, потім жив у Польщі. Їхня родина мала певні комуністичні симпатії, і одного разу Осадчук ледь не виїхав жити до СРСР. Стримала його лише характерна поведінка представника радянської влади. Під час війни Осадчук працював в українському комітеті Холма, а звідти виїхав до Берліна навчатися в університеті. Ще в молодості він почав писати у різноманітні українські й німецькі видання. Уникнувши власне військової небезпеки, по завершенню бойових дій у розбомбленому Берліні Богдан Осадчук опинився перед іншою загрозою – окупованою

* Розмови з Богданом Осадчуком. Базиль Керський, Анджей Станіслав Ковальчик у співпраці з Кшиштофом Заставним. – Пер. з поль. – К: Дух і літера, 2009. – 384 с. – ISBN 978-966-378-123-5

Німеччиною тоді нищили спеціальні радянські групи, завданням яких було «повернення» всіх тих, хто протягом війни втік на Захід, до СРСР, де «землякам» уже гостинно розчинив двері ГУЛАГ. Та Осадчука в парадоксальний спосіб порятувала рідна Коломия. Справа в тім, що німецький службовець контори, яка видавала документи, погано знав географію і вирішив, що Коломия знаходиться в Італії. Відтак записав Осадчука італійцем, а їх до Радянського Союзу не «повертали». Він залишився в Західному Берліні й став журналістом високого класу.

Ще неодноразово Осадчук доводив, яким улюбленцем долі він є. То, попри дуже серйозну загрозу арешту, примудрявся відвідувати соцтабір, то його плував з якимось своїм другом югославський диктатор Тіто, і це рятувало від неприємної уваги місцевих спецслужб. Та далеко не тільки про це книга «Розмови з Богданом Осадчуком».

У своїх життєвих мандрах Осадчук навчився спостерігати, аналізувати й передчувати, здобув масу цікавих знайомств. Завдяки цьому він став одним із провідних журналістів, співпрацював з такими виданнями, як «Die Neue Zeitung», «Der Tagesspiegel», «Neue Zuericher Zeitnug», а також із радіо «Вільна Європа» та з німецьким телебаченням. Осадчук був фахівцем з радянської тематики, хоча й не жив ані дня в СРСР. На перший погляд це дивно, але коли читаєш інтерв'ю з ним, стає очевидним: він справді вміє робити висновки з фактів на відстані. Не випадково саме Осадчук, один з небагатьох демократично орієнтованих спостерігачів, не мав райдужних ілюзій з приводу президентства Віктора Ющенка під час Помаранчевої революції.

Післявоєнний Захід не був налаштований аж надто приділяти увагу Україні, але Богдан Осадчук у своїх матеріалах постійно про неї нагадував. Ось він, елементарний «секрет», можливо, центральний у книжці «Розмови з Богданом Осадчуком»: коли ти добрий фахівець, твою думку непросто проігнорувати, навіть якщо ти «напружуєш» свідомість читачів якоюсь там Україною. І тоді звичайні статті до німецькомовних газет виявляються вагомішими, ніж діяльність багатьох еміграційних партій та організацій.

Окрема важлива частина книги – розповідь про співпрацю Богдана Осадчука з польською еміграцією. Насамперед із знаменитим Ежи

Гедройцем та його виданням «Культура». Адже саме в «Культурі» значною мірою закладався ґрунт українсько-польського діалогу, який потім призвів до примирення і тісних дружніх стосунків між двома країнами.

Отож, якщо вам цікавий тверезий, толерантний і не без почуття гумору погляд на стосунки України і світу, а також життєві пригоди нашого непересічного співвітчизника – неодмінно прочитайте «Розмови з Богданом Осадчуком». Одне прикро: поляки здогадалися зробити таке цікаве і величезне інтерв'ю з нашим діячем, а українці – ні.

Джерело: газета "День" №58 (2010 р.)